

20086 - DRET MERCANTIL III

Instruments jurídics del tràfic mercantil

Lliçó 1: el contracte mercantil en general

I. Obligacions mercantils; generalitats; la unificació del dret d'obligacions. Règim especial de les obligacions mercantils; la productivitat d'interessos. Especialitats pel que fa al temps de compliment. La solidaritat. Prescripció de les obligacions mercantils.

II. Els contractes mercantils. Contractes civils i mercantils; la categoria dels contractes d'empresa. Especialitats més notables dels contractes mercantils. La forma, la prova i la interpretació en els contractes mercantils.

III. La contractació mercantil moderna. El desenvolupament de figures contractuals noves. La crisi de l'autonomia de la voluntat; els contractes d'adhesió.

Lliçó 2: el contracte de compra-venda

I. El contracte de compra-venda mercantil; antecedents i evolució; gènesi de les principals especialitats mercantils. La unificació internacional de les normes reguladores de la compra-venda. La compra-venda mercantil en el nostre dret; estudi dels trets que en defineixen el caràcter mercantil.

II. Elements del contracte. El consentiment; particularitats més notables; la clàusula "llevat de confirmació"; venda amb reserva d'aprovació i venda d'assaig o a prova; venda sobre mostres. L'objecte. El preu. Particularitats pel que fa a la seva determinació.

III. Contingut del contracte; obligacions fonamentals. L'obligació de lliurament i sanejament. El pagament del preu i el deure de rebre la cosa. La transferència del risc, significat i principis reguladors. Extinció del contracte.

IV. El Conveni de Viena sobre compra-venda internacional de mercaderies.

Lliçó 3: les compra-vendes especials i els contractes afins a la compra-venda

I. Compra-vendes especials. Compra-venda a una tenda o un magatzem. Compra-venda a una fira o un mercat. La compra-venda feta fora de l'establiment mercantil. Vendes de plaça a plaça. Venda amb exclusiva.

II. La venda a terminis i el seu finançament. Disciplina legal. Forma de contracte. Protecció al comprador. Garanties a favor del venedor i a les empreses de finançament. El Registre de vendes a terminis.

III. El contracte estimatori; naturalesa jurídica. L'atribució del poder de disposició; el preu; el termini; la restitució de la cosa; el risc.

IV. El contracte de subministrament; concepte i naturalesa jurídica; contingut del contracte; extinció. El contracte de permuta mercantil.

V. La transferència de crèdits.

Lliçó 4: els contractes borsaris

I. Organització del mercat de valors; distinció entre mercat primari i mercats secundaris de valors; les operacions dels mercats secundaris oficials de valors. La Comissió Nacional del Mercat de Valors.

II. Les borses de valors. Societats i agències de valors.

III. La contractació borsària; el contracte borsari en general. Classes d'operacions. La comissió borsària.

Lliçó 5: els contractes borsaris

I. La compra-venda borsària. Formació i documentació del contracte. Contingut del contracte; obligació de lliurament i sanejament; la transmissió de la propietat i dels riscos en la contractació borsària. Incompliment del contracte.

II. Operacions al comptat; concepte i regulació. Operacions a termini; concepte i classes. Operacions en ferm. El contracte de doblament. Operacions condicionals.

III. Les ofertes públiques d'adquisició de valors

IV. Servei de compensació i liquidació de valors

V. Mercats de futurs i d'opcions.

Lliçó 6: els contractes de col·laboració

I. El contracte de comissió; concepte i distinció d'altres figures. Contingut del contracte. Supòsits especials; comissió de compra o de venda; comissió de garantia; comissió de transport. Extinció del contracte.

II. El contracte de mediació; concepte i naturalesa jurídica; contingut; extinció.

III. El contracte d'agència; concepte i distinció d'altres figures; efectes; extinció del contracte.

IV. El contracte de concessió comercial; concepte, funció econòmica i característiques; naturalesa jurídica; contingut del contracte.

V. El contracte de franquícia

Lliçó 7: els contractes de col·laboració i obra

I. Introducció. Els contractes d'assistència tècnica; concepte i modalitats; particularitats del seu règim jurídic.

II. Col·laboració financera. El contracte de *leasing*; concepte i funció econòmica. Naturalesa jurídica i característiques. Contingut del contracte. Els contractes de *factoring*.

III. El contracte d'obra d'empresa; consideració general; manifestacions més importants.

IV. Els contractes publicitaris. Els contractes editorials. Els contractes cinematogràfics.

Lliçó 8: els contractes de dipòsit, préstec i fiança

I. El contracte de dipòsit mercantil; concepte i característiques; classe de dipòsits. El dipòsit regular; obligacions dels contractants; responsabilitat del dipositari. El dipòsit irregular. Dipòsits especials. Dipòsits en magatzems generals; dipòsit separat; dipòsit col·lectiu. El contracte d'allotjament.

II. El contracte de préstec mercantil; concepte i característiques; contingut del contracte; obligació de restitució; el pagament dels interessos. Prèstecs especials. Prèstec amb garantia d'efectes o valors públics. Prèstec amb garantia de mercaderies representat per títols de tradició. Altres préstecs especials.

III. La fiança mercantil. Particularitats pel que fa al contingut i a l'extinció.

Lliçó 9: el contracte de compte corrent

I. El contracte de compte corrent; noció general i distinció d'altres figures. Naturalesa jurídica. Objecte del contracte; la remesa.

II. Efectes del contracte. El "pas de propietat" de la remesa. La compensació; posicions doctrinals; exclusió de la novació com efecte propi del contracte. Interessos dels crèdits.

III. El tancament del compte. Aprovació del saldo; naturalesa i efectes. Extinció del contracte.

Lliçó 10: els contractes bancaris

I. Doble aspecte del dret bancari; l'ordenació del crèdit i la banca. El sistema bancari espanyol. Les entitats oficials de crèdit. La banca privada. Les caixes d'estalvis. Entitats d'estalvi i capitalització. Entitats de finançament o societats financeres.

II. Dret contractual bancari; activitat bancària i contractes bancaris; característiques d'aquests contractes. Classificació dels contractes bancaris. Fonts normatives d'aquests contractes.

III. La instrumentació de les operacions bancàries en compte corrent; naturalesa jurídica i característiques del compte corrent bancari. Funcionament del compte.

Lliçó 11: els contractes bancaris

I. L'obertura de crèdit ordinària; concepte, característiques i naturalesa jurídica; contingut, extinció del contracte.

II. L'obertura de crèdit impròpia; concepte i classes. Crèdit documentat; crèdit revocable; crèdit irrevocable; responsabilitat dels bancs en el crèdit documentat.

III. El préstec bancari; concepte i modalitats.

IV. El descompte; concepte, característiques i funció econòmica; efectes; descompte de lletres documentades; extinció del contracte. El redescompte.

Lliçó 12: els contractes bancaris

I. Dipòsits bancaris. Classificació. Dipòsits d'ús: dipòsit a la vista; dipòsit a termini; extinció del contracte.

II. Dipòsits de custòdia; concepte i classes. Dipòsits tancats; dipòsits oberts. El servei de caixes de seguretat.

III. Operacions de mediació. La mediació en els pagaments; consideració especial de la transferència bancària. La mediació en l'emissió de valors mobiliaris.

Lliçó 13: el contracte de transport

I. El contracte de transport; consideracions generals. Fonts del dret de transports. El transport i les institucions administratives. Concepte i caràcter mercantil del contracte de transport. Classes de transports.

II. Elements personals. Traginer i comissionista de transports; pluralitat de traginers; el transport combinat. El carregador; el destinatari.

III. Elements reals i formals del contracte de transport; objectes que es transporten; el preu.

Lliçó 14: el contracte de transport

I. Els títols de tradició i el contracte de transport. La carta de port; funció probatòria.

II. Contingut del contracte. Lliurament de les mercaderies al traginer. Transport de les mercaderies; el dret de disposició del carregador. Arribada de les mercaderies a destinació; privilegi del traginer.

III. La responsabilitat del traginer; principi general i desenvolupament; limitació de la responsabilitat; regulació convencional.

IV. Transport de persones.

Lliçó 15: el contracte d'assegurança

I. Diversos aspectes del dret d'assegurances. Assegurances privades i assegurances socials. El dret de l'assegurança privada i el seu tractament jurídic. L'evolució històrica del dret de l'assegurança.

II. Les fonts del dret de l'assegurança; les condicions generals del contracte.

III. La disciplina de l'exercici de l'activitat asseguradora. La forma jurídica de les entitats asseguradores; el control administratiu.

Lliçó 16: el contracte d'assegurança

I. El contracte d'assegurança; concepte i caràcters. Classificació.

II. Elements personals del contracte. L'assegurador. Els col·laboradors de l'empresari d'assegurances; l'agent d'assegurances. L'assegurat; assegurances per compte aliena i per compte de qui correspongui.

III. Elements formals; la pòlissa; contingut i circulació; pòlissa flotant o d'abonament. Elements reals; l'interès i el risc; la prima.

Lliçó 17: el contracte d'assegurança

I. L'assegurança contra danys; generalitats. L'interès assegurat; el valor de l'interès com a límit de la indemnització. La relació entre el valor de l'interès i la suma assegurada: assegurança plena, sobreassegurança i infraassegurança. Assegurança múltiple; assegurança doble i coassegurança. El risc en l'assegurança contra danys.

II. Contingut del contracte; obligacions del beneficiari de l'assegurança. Obligacions de l'assegurador: el pagament de la indemnització. Rescissió del contracte.

III. Assegurances contra danys en particular. Assegurances contra incendis. Assegurança contra robatori. Assegurances agrícoles. Assegurances de transport. Assegurança de crèdit. Assegurança de responsabilitat civil. Assegurança obligatòria d'automòbils.

Lliçó 18: el contracte d'assegurança

I. Assegurança de persones; generalitats. Assegurança de vida; concepte; criteris de classificació.

II. Elements personals; assegurança sobre la vida d'un tercer; el beneficiari. L'interès i el risc en l'assegurança de vida. Particularitats de la pòlissa.

III. Contingut del contracte; obligacions dels contractants; rescat i reducció de la pòlissa; bestretes i pignoració de la pòlissa. Assegurança d'accidents.

IV. La reassegurança; concepte i naturalesa jurídica; classes de reassegurances; estructura i contingut del contracte.

El títol-valor

Lliçó 19: títol-valors

I. Introducció; la circulació dels drets i el títol-valor. Terminologia.

II. Concepte de títol-valor; formació progressiva del concepte; definició. Caracterització dels títol-valors; la incorporació del dret al títol i la funció legitimadora; la literalitat i l'autonomia. Títol-valors impropis.

III. L'obligació incorporada a un títol-valor; naturalesa i fonament de l'obligació documental. Aspecte jurídic real del títol-valor.

IV. Classificació dels títol-valors.

Lliçó 20: títol-valors

I. Títols nominatius; concepte i terminologia. Exercici del dret. Transmissió del títol. Títols necessàriament nominatius.

II. Títols a l'ordre; règim jurídic. La lliurança a l'ordre. El val o pagaré a l'ordre.

III. Títols al portador; concepte i classes. Règim jurídic. La irreivindicabilitat del títol; defensa del propietari desposseït del títol. Força executiva del títol al portador.

IV. Els títols de tradició; concepte i característiques. Circulació, legitimació i exercici del dret.

Lliçó 21: la lletra de canvi

I. Introducció. Formació històrica de la lletra de canvi. Concepte i característiques. Funció econòmica.

II. Sistemes canviaris; sistema francès; sistema alemany; sistema anglo-americà; sistema espanyol. La unificació internacional del dret canviari.

III. La creació de la lletra. La declaració canviària; capacitat canviària; la representació de la lletra. La forma de la lletra; lletra incompleta i lletra en blanc; clàusules potestatives. Falsedat i falsificació de la lletra. Duplicats i còpies de la lletra.

Lliçó 22: la provisió de fons

I. La provisió de fons; generalitats. La provisió de fons en el nostre dret. L'obligació de proveir de fons al lliurador. Classes de provisió; posicions doctrinals i crítica.

II. Les "funcions" de la provisió. La cessió de la provisió. Falta de provisió; la lletra de favor.

Lliçó 23: l'acceptació de la lletra

I. L'acceptació de la lletra; concepte i característiques. Presentació de la lletra per a l'acceptació. Forma de l'acceptació. El problema de l'obligació de l'acceptació.

Lliçó 24: la circulació de la lletra

I. La circulació de la lletra; diferents formes de circulació. L'endós; concepte i classes.

II. L'endós ple; concepte i naturalesa jurídica; requisits formals: endós complet i endós en blanc; efectes de l'endós ple. Els endossos limitats. Els endossos especials. Transmissió *ope legis* de la lletra.

III. La cessió ordinària de la lletra.

Lliçó 25: l'aval

I. L'aval com a garantia canviària específica; gènesi i evolució. Concepte i naturalesa jurídica. Característiques de l'aval en el nostre dret.

II. Elements personals; formes de l'aval; l'aval en un document separat.

III. Classes d'aval; aval general i aval limitat. Efectes de l'aval.

Lliçó 26: el pagament de la lletra

I. El pagament de la lletra; classes de pagament. El pagament ordinari; presentació de la lletra al pagament; lloc de presentació. Pagament anticipat. Pagament parcial. Legitimació i identitat del portador. Efectes del pagament.

II. La manca de pagament i les seves conseqüències. El protest per manca de pagament; conceptes i funcions del protest. Dispensa del protest i clàusules "sense despeses". Protestos voluntaris. Requisits legals del protest. La notificació del protest al lliurat. Pagament posterior al protest. Efectes del protest.

Lliçó 27: el pagament de la lletra

I. El pagament extraordinari de la lletra. El pagament en via de regrés canviari; concepte de regrés canviari; pressupòsits legals. Exercici del regrés canviari; modes d'exercici; compte de ressaca. Efectes del pagament en via de regrés canviari. El pagament per intervenció.

II. Accions que tutel·len el pagament de la lletra; l'acció canviària directa; l'acció canviària de regrés; l'acció causal; accions derivades de la lletra perjudicada. Les excepcions canviàries. Prescripció i decadència de la lletra.

Lliçó 28: el xec

I. El xec; antecedents històrics. Concepte i característiques; funció econòmica; analogies i diferències amb la lletra de canvi. Unificació internacional de la regulació del xec.

II. Pressupòsits substancials per a l'emissió regular del xec. Requisits formals; xec incomplet i xec en blanc. Relacions derivades del xec. Circulació del xec.

III. El pagament del xec. El pagament ordinari; falta de pagament i protest del xec. El pagament extraordinari. Regrés per manca de pagament. Accions que corresponen al tenidor del xec impagat. Xecs especials.

Suspensió de pagaments i fallida

Lliçó 29: la suspensió de pagaments

I. Procediments reguladors de la insolvència; antecedents històrics i evolució legislativa.

II. La suspensió de pagaments; concepte; crítica del sistema legal; pressupòsits de la suspensió de pagaments. Efectes de la declaració de suspensió de pagaments. Els òrgans de la suspensió de pagaments.

III. Solució de la suspensió de pagaments; consideració general. El conveni: tramitació i impugnació; aprovació judicial. Incompliment del conveni per part del deutor.

IV. Administració judicial d'empreses embargades.

Lliçó 30: la fallida

I. La fallida; concepte econòmic i jurídic. Aspecte formal i material del dret de les fallides, el dret de concursar com a dret especial.

II. Els pressupòsits de la fallida. Qualitat d'empresari mercantil en el deutor; excepcions. Sobreseïment del pagament de les obligacions. Declaració judicial de la fallida.

III. Els òrgans de la fallida. El jutge i el comissari de la fallida. Òrgans d'administració i representació; el dipositari; els síndics. La junta de creditors.

IV. Classes de fallides; generalitats; fallida fortuïta; fallida culpable; fallida fraudulenta.

Lliçó 31: els efectes de la declaració de fallida

I. Els efectes de la declaració de fallida; consideració general. Efectes sobre el deutor; efectes personals; efectes relatius a la seva situació patrimonial; efectes registrables i efectes de publicitat.

II. Efectes sobre els creditors; introducció. La massa de creditors; naturalesa, estructura

i efectes de la constitució.

III. Efectes de la fallida sobre els crèdits. Modificacions dels crèdits en particular. Modificacions del règim dels contractes bilaterals pendents d'execució.

Lliçó 32: la massa de béns de la fallida

I. La massa de la fallida; concepte. Delimitació de la massa. La reintegració de la massa; diferents sistemes de reintegració. El sistema espanyol; retroacció absoluta i accions d'impugnació.

II. La reducció de la massa; el principi de separació dels béns i el desenvolupament en el nostre dret. La separació de béns per creditors amb garantia real. Els deutes de la massa.

Lliçó 33: les operacions de la fallida

I. Les operacions de la fallida; operacions preparatòries. Operacions de liquidació; liquidació de l'actiu; liquidació del passiu.

II. Solucions de la fallida; examen general. El conveni; naturalesa jurídica; tramitació; efectes; rescissió del conveni. Rehabilitació del fallit.

Lliçó 34: la fallida de les societats mercantils

I. La fallida de les societats mercantils. Capacitat de la societat per a fer fallida; supòsits dubtosos. La declaració de fallida; particularitats; efectes.

II. La fallida d'una societat col·lectiva o comanditària. La fallida d'una societat anònima. El conveni de la fallida de societats; el conveni de la fallida de societats personalistes; el conveni de la fallida de societats anònimes.

III. Suspensió de pagaments i fallida de les companyies de ferrocarrils i d'obres públiques.

Bibliografia:

ARROYO, I. *Estudios de derecho marítimo*. Barcelona: Llibreria Bosch, 1985. Reimpressió.

ARROYO, I. (Ed.) *Código de comercio y legislación mercantil*. Madrid: Tecnos, 1994. 10a edició.

BROSETA PONS, M. *Manual de derecho mercantil*. Madrid: Tecnos, 1991. 9a edició.

JIMÉNEZ SÁNCHEZ, G. J. (coord.) *Derecho mercantil vol. II*. Barcelona: Ariel, 1992. 2a edició.

GARRIGUES, J. *Curso de derecho mercantil vol. II*. Madrid: 1975. 7a edició. A cura d'F. Sánchez Calero.

SÁNCHEZ CALERO, F. *Instituciones de derecho mercantil*. Madrid: Edersa, 1992. 16a edició.

URIA, R. *Derecho mercantil*. Madrid: Marcial Pons, 1993. 20a edició.

VICENT CHULIÀ, F. *Compendio crítico de derecho mercantil*. Vol. 2. Barcelona: Llibreria Bosch, 1990. 3a edició.